

Kenniscentrum Europa decentraal

JAARVERSLAG

2018

INHOUD

03 VOORWOORD

04 OVER HET KENNISCENTRUM

11 BASISDIENSTVERLENING

21 BELEIDSTHEMA'S

38 CONTACT

EEN WOORD VAN FENNA POLS

Het jaar 2018 was voor het kenniscentrum een jaar met in alle opzichten veel veranderingen. Zo namen we afscheid van een aantal medewerkers die we nu in ons netwerk weer tegenkomen en zij maakten plaats voor nieuwe medewerkers. Tegelijkertijd speelde er op Europeesrechtelijk terrein veel: de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming die in mei 2016 in werking is getreden en tot 25 mei 2018 aan organisaties en daarmee alle decentrale overheden de tijd gaf om hun bedrijfsvoering AVG-proof te maken. Deze verordening standaardiseert de regels voor gegevensverwerking in de hele Europese Unie. De doelstelling van deze verordening is zowel het beschermen van persoonsgegevens binnen de Unie als ook het vrij verkeer van gegevens in de interne markt te waarborgen. Al met al riep de invoering hiervan veel vragen op bij gemeenten, provincies en waterschappen.

Ook op andere Europeesrechtelijke terreinen werden veel vragen gesteld, zoals bijvoorbeeld over het aanbesteden van opdrachten, maar ook op het terrein van staatssteun, bijvoorbeeld over het geven van steun aan lokale ondernemers.

In de nieuwsbrief de Europese Ster zijn het afgelopen jaar 46 praktijkvragen gepubliceerd. De meest opmerkelijke en tevens veelgelezen vraag in 2018 was: Mag de gemeente duiven die overlast veroorzaken vangen en om het leven brengen? Helaas voor de stadsduiven, zij worden niet door de Europese Vogelrichtlijn beschermd. Hoe dit precies zit kunt u lezen in de EU Dichtbij 2018.

Eind 2018 stond grotendeels in het teken van de aankomende Brexit. Hoe gaat de Brexit eruit zien? Wordt het een deal of no-deal? Wat wel duidelijk is, is dat er consequenties gaan zijn voor overheidsorganisaties. We informeren over die consequenties via het Brexit-loket voor decentrale overheden op europadecentraal.nl en ook met de Brexit Impact Scan die eind 2018 in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontwikkeld is.

Kortom, 2018 was een spannend jaar. Kenniscentrum Europa decentraal zorgt er ook in 2019 voor dat gemeenten, provincies en waterschappen voldoende geïnformeerd zijn over alles wat te maken heeft met EU-recht en -beleid.

Ik wens u veel leesplezier toe met ons jaarverslag.

FENNA POLS

Directeur-bestuurder

HET KENNISCENTRUM

Europa decentraal..

OVER HET KENNISCENTRUM

Kenniscentrum Europa decentraal legt Europees recht en beleid uit en vertaalt Europese ontwikkelingen en kansen op een concrete manier naar de praktijk van Nederlandse decentrale overheden. Wij bieden duidelijke antwoorden op vragen als: wat voor impact zal een toekomstige Brexit hebben op het werk van de Nederlandse gemeenten? Wat betekent een Single Digital Market voor decentrale overheden? En hoe moeten gemeenten omgaan met de complexiteit van Europese regelgeving in het sociaal domein, zoals regels omtrent de AVG, staatssteun en Europees aanbesteden. Op deze manier creëert Europa decentraal Europabewustzijn onder de Nederlandse decentrale overheden.

..is opgericht in 2002 door de de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

..informeert Nederlandse decentrale overheden over Europees recht en beleid.

..signaleert relevante ontwikkelingen in Europees recht en beleid en registreert eventuele uitvoeringsproblemen.

...werkt aan het vergroten van het Europabewustzijn.

Onze producten en diensten

Website

Helpdesk

Nieuwsbrief

Presentaties

Brexit-loket

Praktijkvraag

EUrest

Signalerings
loket

CPS
staatssteun

MEDEWERKERS

Per 31 december 2018 kende het personeelsbestand de volgende samenstelling:

Bestuurder-directeur:
drs. Fenna Pols

Senior jurist/plv. bestuurder-directeur:
mr. Ann-Marie Kühler

Office manager:
Carla Zandhuis

Communicatie:
Esther van der Werf, MSc
Hester Leerdam, MA, MSc

(Juridisch) advies:
Pauline A'Campo, LL.M
Chris Koedooder, MA, LL.M
Marieke Merkus, LL.M
David Schutrups, BA
Paul Zondag, MA
Juliëtte Fredriksz, LL.M
Jos Pees, BA

Projectmedewerkers:
Fabian Wondergem, BA
Matthijs de Meer, LL.M

Zeven stagiairs hebben in 2018 ervaring opgedaan bij kenniscentrum Europa decentraal

RAAD VAN TOEZICHT

Sinds 9 maart 2016 kent het kenniscentrum een Raad van Toezicht (RvT). De leden worden voorgedragen door de koepels VNG, IPO en UvW en elk voor een periode van drie jaar benoemd. Deze benoeming kan twee keer verlengd worden. De samenstelling van de RvT was van 31 december 2017 tot 31 december 2018 als volgt:

Voorzitter: Viek Verdult
Namens VNG: Rob Jonkman
Namens IPO: Tjisse Stelpstra
Namens UvW: Hein Pieper, vicevoorzitter

Begin 2018 volgde de heer Tjisse Stelpstra de eerdere vertegenwoordiger vanuit het IPO, de heer Ad de Kroon, op. Per 1 januari 2019 is voorzitter Viek Verdult afgetreden als voorzitter na een periode van 10 jaar: eerst als bestuurslid van Europa decentraal, daarna als RvT-lid en als voorzitter. De Raad van Toezicht heeft Rob van de Beeten als nieuwe voorzitter aangedragen. Van de Beeten is managing partner bij Wiggers Faber Advocaten & Belastingkundigen en voormalig senator.

De Raad van Toezicht kwam in 2018 vier maal bijeen. De voornaamste besluiten waren het goedkeuren van het jaarverslag en de jaarrekening 2017, het instemmen met en vaststellen van de begroting en het jaarplan 2019, de benoeming van een nieuwe voorzitter van de RvT en het verzoek aan het kenniscentrum om – via een in 2019 uit te voeren businesscase- te laten verkennen of er voor het kenniscentrum in de toekomst ook andere producten en diensten via andere financieringswijzen dan die van de huidige stakeholders (maar wel in overeenstemming daarmee) mogelijk zijn.

NIEUWE VOORZITTER ROB VAN DE BEETEN

Als voormalig lid van de Eerste Kamer namens het CDA, heeft Van de Beeten veel kennis over wetgevingsprocessen. Hij was hier voorzitter van de commissie voor Justitie en justitiewoordvoerder namens zijn fractie. Binnen zijn fractie stond hij bekend als het juridisch geweten en werd hij vaak geraadpleegd over de deugdelijkheid van te behandelen voorstellen. Ook werd hij geroemd vanwege zijn standvastigheid. De voorzitter stelde bij zijn afscheid van de Eerste Kamer: 'Kwaliteit van de wetgeving staat bij u op de eerste plaats. En principes zijn bij u geen handelswaar.' Sinds 1981 is Van de Beeten werkzaam als advocaat voor Wiggers Faber Advocaten & Belastingkundigen, waar hij nu managing partner is. Ook heeft hij ruime bestuurlijke ervaring. Van de Beeten kijkt ernaar uit bij te dragen aan de bekendheid van het kenniscentrum: *"Decentrale overheden hebben Europa nodig, maar ook omgekeerd: Europa kan niet zonder lokale en regionale gemeenschappen. Het kenniscentrum is de verbinding tussen beide."*

VOORZITTER VIEK VERDULT

"Lag de nadruk de eerste jaren vooral op het uitleggen van Europese regels, tegenwoordig is daar ook een veel meer signalerende en adviserende rol bijgekomen: hoe kan de toepasbaarheid van Europese regels verbeterd worden?"

"Na tien jaar lidmaatschap van bestuur en Raad van Toezicht heb ik per 31 december 2018 afscheid genomen van dit prachtige kenniscentrum. Ik heb het in die periode zien groeien van een instituut dat vooral fungeerde als vraagbaak naar een inhoudelijke gesprekspartner voor overheden op allerlei niveaus. Lag de nadruk de eerste jaren vooral op het uitleggen van Europese regels, tegenwoordig is daar ook een veel meer signalerende en adviserende rol bijgekomen: hoe kan de toepasbaarheid van Europese regels verbeterd worden? En dat wordt gewaardeerd, niet alleen door de decentrale overheden, die onze belangrijkste doelgroep zijn en blijven. Maar ook door de Nederlandse Rijksoverheid en Europese instellingen. De presentatie van het project Bridge! tijdens het Nederlandse voorzitterschap en de in 2018 gelanceerde BRIGTH-tool - een e-learningtool waarmee partnerschappen van de EU Urban Agenda leren hoe zij knelpunten uit hun praktijk bij de Europese Commissie onder de aandacht kunnen brengen - zijn daarvan de meest toonaangevende voorbeelden. Dat valt ook buiten Brussel op, want in meerdere Europese lidstaten is belangstelling om te leren hoe zo'n kenniscentrum kan worden opgezet. Het afgelopen jaar was er een sterk toenemende behoefte naar informatie rond Brexit. Ook dat doet het kenniscentrum. De kracht zit daarbij vooral in het benutten van de kennis en ervaring die gedurende 16 jaar is opgebouwd. De database met vragen en antwoorden is de belangrijkste bron. Dit gecombineerd met de expertise van de medewerkers maakt dat het kenniscentrum in Nederland als geen ander thuis is in Europese regelgeving. Ik ben er trots op dat ik gedurende tien jaar als bestuurder en toezichthouder daar een ondersteunende rol in heb mogen vervullen."

Viek Verdult - voorzitter kenniscentrum Europa decentraal 2008 - 2018

"De Praktijkraad is een heel effectieve manier van kennisuitwisseling over en weer die leidt tot het verder verspreiden van de kennis en kunde van Europa decentraal."

Astrid Hoogeveen - Senior jurist Gemeente Zoetermeer

PRAKTIJKRAAD

Om de plannen, producten en diensten van het kenniscentrum goed af te kunnen stemmen op de doelgroep maakt Europa decentraal gebruik van de input van haar Praktijkraad. Deze raad bestaat uit medewerkers van decentrale overheden die zich in hun dagelijks werk bezighouden met Europese wet- en regelgeving. De Praktijkraad fungeert als klankbord voor Europa decentraal. Zo signaleert de raad aandachtspunten met betrekking tot Europees recht en beleid in de decentrale praktijk en (toekomstige) vragen daarover. De Praktijkraad is in 2018 tweemaal bijeengekomen. Onderwerpen die ter sprake zijn gekomen zijn onder meer aanbesteden in het sociaal domein, de Dienstenrichtlijn, Algemene Verordening Gegevensbescherming en diverse andere Europese vraagstukken uit de praktijk van de raadsleden. Ook in 2018 boden de Praktijkraadsleden ondersteuning bij de totstandkoming van verschillende producten en diensten van het kenniscentrum en woonden ze verschillende bijeenkomsten bij.

FINANCIËLE KERNCIJFERS 2018

Basissubsidie

Europa decentraal wordt gefinancierd door vier partijen: het ministerie van BZK, de VNG, het IPO en de UvW. In 2018 kwam dat neer op de volgende verdeling:

Bijdrage BZK	€ 427.315
Bijdrage IPO	€ 196.664
Bijdrage VNG	€ 196.664
Bijdrage UvW	€ 57.091
Totaal	€ 877.734

BZK subsidie voor CSDO/CPS	€ 71.302
BZK subsidie voor project BRIGHT	€ 30.000
IPO bijdrage project MiliEUverkenner	€ 16.529
BZK bijdrage Brexit Impact Scan	€ 24.763
VWS bijdrage project Sociaal domein	€ 11.400
Project EU Urban Agenda circulaire economie	€ 22.230
Overige baten	€ 2.758
Totaal	€ 178.982

Overige opbrengsten en subsidies

Naast de basissubsidie heeft het kenniscentrum Europa decentraal ook nog financiering ontvangen voor aparte projecten.

Balans per 31 december	2017	2018
ACTIVA		
Vaste activa	2.532	1.899
Vlottende activa	20.619	60.856
Liquide middelen	870.156	414.887
	893.307	477.642
PASSIVA		
Stichtingsvermogen	275.797	323.164
Kortlopende schulden	617.510	154.478
	893.307	477.642
Staat van baten en lasten 2018		
BATEN		
Ontvangen bijdragen	846.684	877.734
Overige baten	91.096	178.982
	937.780	1.056.716
LASTEN		
Personeelskosten	771.727	836.091
Afschrijvingen op (im)materiële (vaste) activa	633	633
Overige bedrijfskosten	162.274	172.418
	934.634	1.009.142
BEDRIJFSRESULTAAT	3.146	47.574
NETTO RESULTAAT	2.845	47.367
RESULTAATBESTEMMING	2.845	47.367

Vermogensbeleid

Het boekjaar 2018 werd afgesloten met een positief resultaat. Omdat het kenniscentrum als eigen-risicodragers (vanwege de zogenaamde B3-status) verplicht is om WW-kosten en ziektekosten voor eigen rekening te nemen, is ook in 2018 weer een bestemmingsreserve opgenomen. Het risicoprofiel is aan het veranderen en de gevolgen hiervan worden ook in 2019 nader bekeken.

BEGROTING 2019

BATEN

Basissubsidie/financiële bijdragen	€ 898.741
Overige opbrengsten en subsidies	€ 172.439
Totaal	€ 1.071.180

Financiering

Ook in 2019 ontvangt kenniscentrum Europa decentraal weer financiering van onder andere het ministerie van BZK, de VNG, het IPO en de UvW.

LASTEN

Personeelslasten	€ 903.120
Huisvesting	€ 55.000
Publiciteit	€ 13.000
Algemeen	€ 126.985
Onvoorzien	€ 10.950
Totaal	€ 1.109.055
Resultaat	- € 37.875

Vermogensbeleid

Het negatieve resultaat zal worden onttrokken uit de algemene reserve.

BASISDIENSTVERLENING

Kenniscentrum Europa decentraal vertaalt Europese ontwikkelingen naar de praktijk van Nederlandse decentrale overheden. Dit doen wij onder andere door middel van onze website, de telefonische en digitale helpdesk, wekelijkse nieuwsbrief de Europese Ster en bijvoorbeeld het uitgeven van verdiepende publicaties over bepaalde thema's of het geven van presentaties.

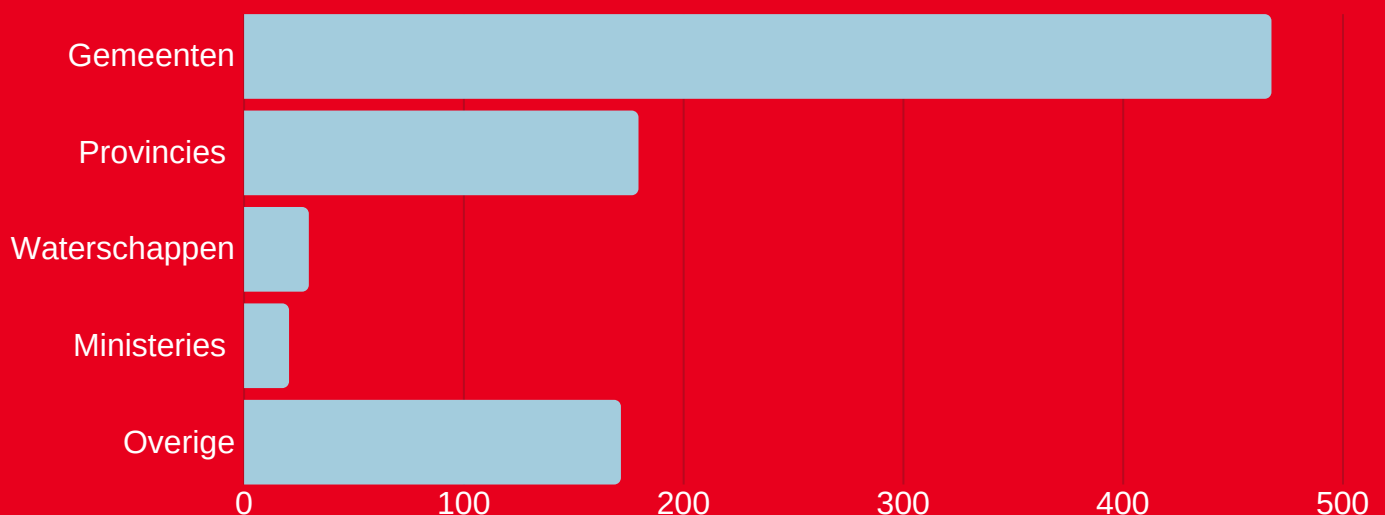
HELPDESK

Alle medewerkers van gemeenten, provincies, waterschappen, samenwerkingsverbanden van decentrale overheden, medewerkers van de VNG, het IPO, de UvW en de ministeries kunnen kosteloos bij Europa decentraal terecht met al hun vragen over Europeesrechtelijke en -beleidsmatige decentrale zaken. De helpdesk kan telefonisch (elke werkdag van 09.00 tot 12.00 uur) bereikt worden. De doelgroep kan echter ook digitaal een vraag indienen via de website.

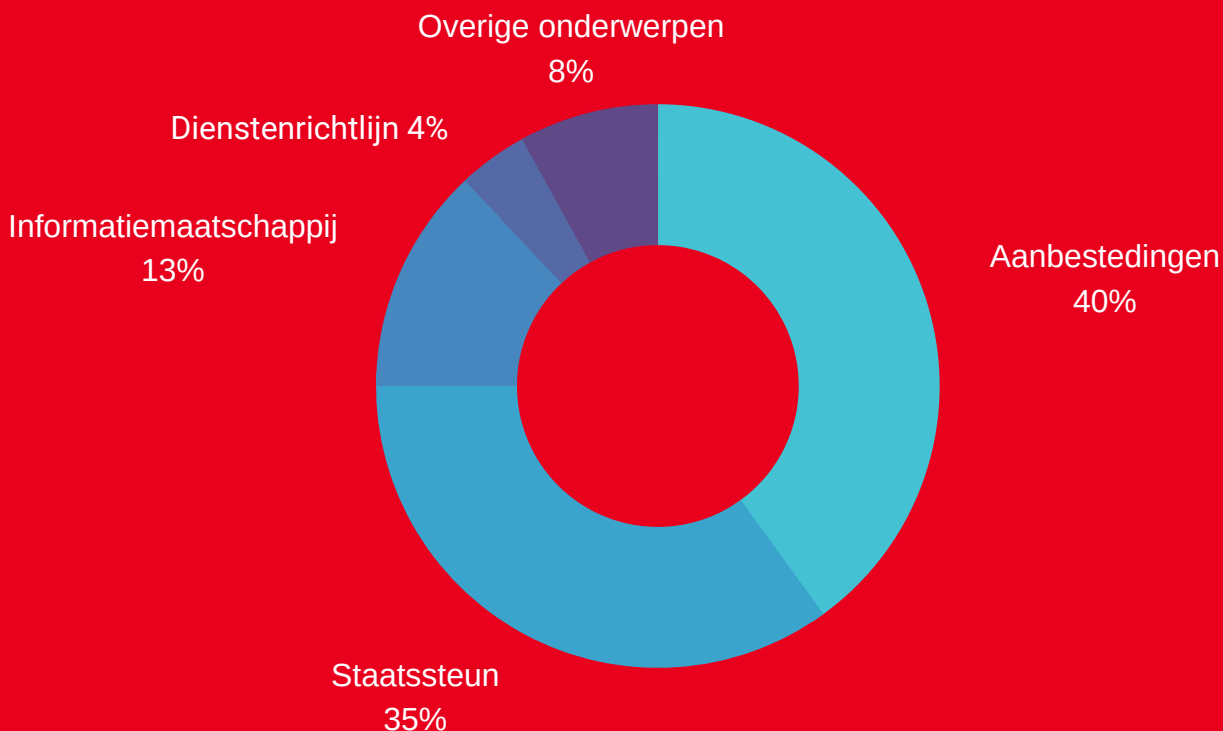

637 helpdeskvragen
222 vragen tijdens bijeenkomsten
Totaal 859 beantwoorde vragen

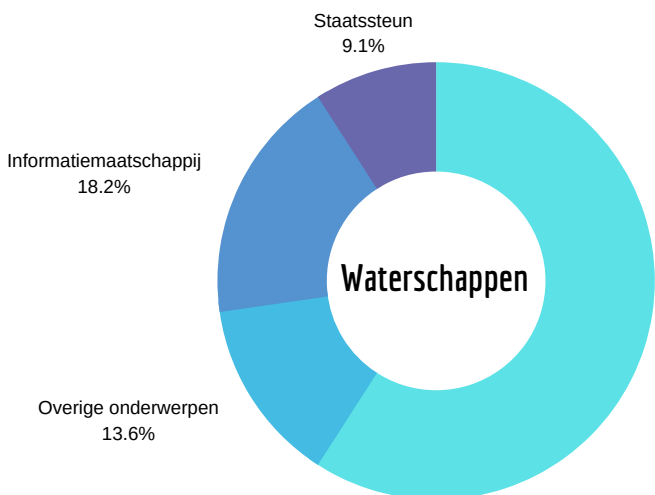
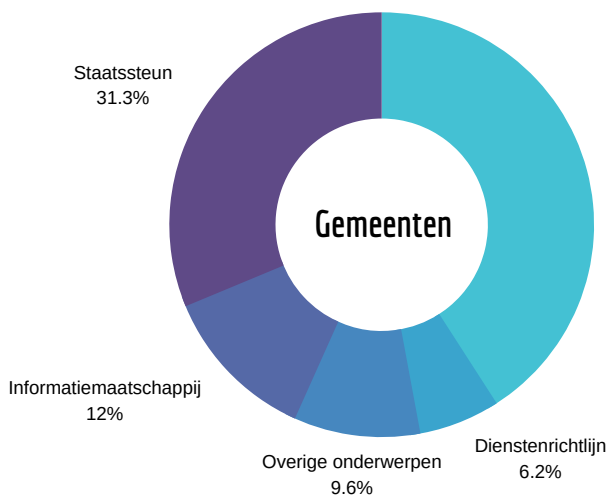
AANTAL VRAGEN PER ORGANISATIE

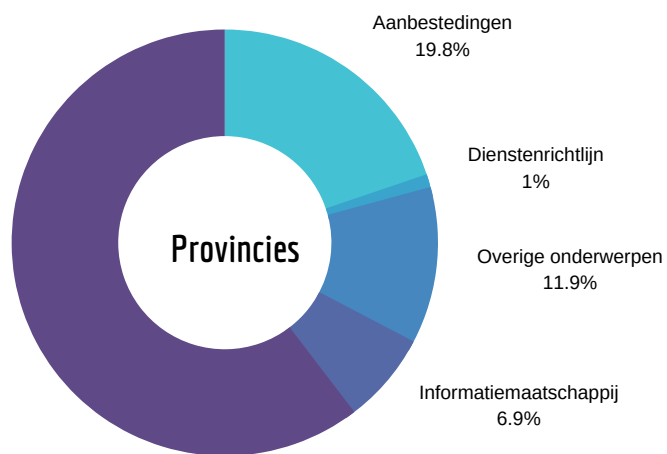
VRAGEN PER ONDERWERP

Overige onderwerpen: Brexit, Europees mededingingsrecht, DAEB, Dienstenrichtlijn, duurzaamheid, milieu en klimaat, Europees recht en beleid decentraal, regionaal beleid en structuurfondsen, vrij verkeer.

Waar gingen de vragen over?
Bekijk de beleidsthema's vanaf pagina 21 voor een uitgebreide uitwerking.

"De website is het visitekaartje van Europa decentraal. We besteden daarom ook veel tijd aan het onderhouden en updaten van de website. Daarnaast maken we steeds meer gebruik van visuele content als infographics, animaties en video's.

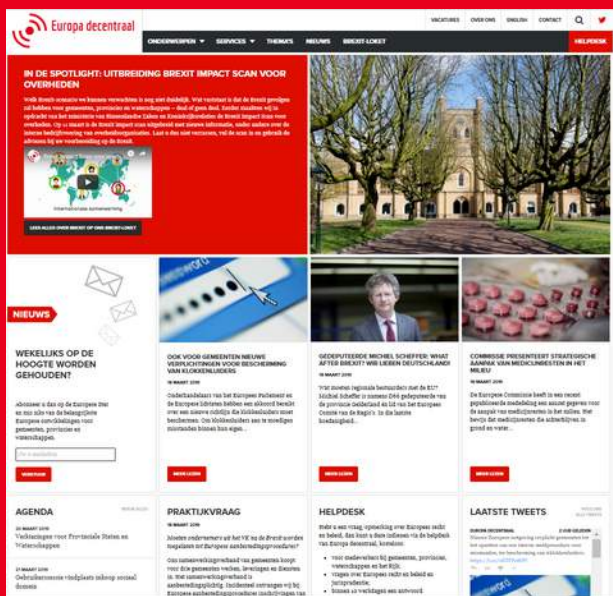
Om ervoor te zorgen dat de website ook daadwerkelijk te vinden is via een zoekmachine, zijn we daarnaast ook bezig met Search Engine Optimisation. Dit houdt in dat de teksten op de website zo worden aangepast, dat ze hoger eindigen in de zoekmachineresultaten. Dit doe je bijvoorbeeld door steekwoorden regelmatig te herhalen en te gebruiken in titels. De inspanningen door mij en mijn voorgangers hebben duidelijk effect gehad. In 2018 hadden we 24% meer bezoekers op de website dan in 2017!" **Hester Leerdam, Communicatieadviseur**

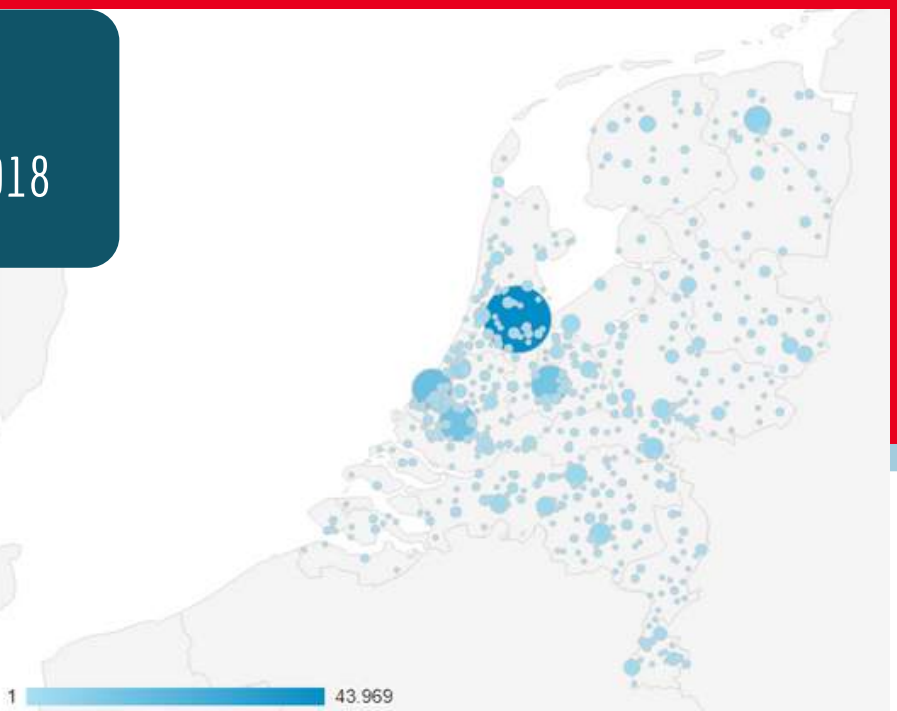
WEBSITE EUROPADECENTRAAL.NL

Top 5 meest gelezen artikelen in 2018:

1. Nieuwe drempelbedragen Europese aanbestedingen 2018-2019
2. AVG verwerker, verwerkingsverantwoordelijke en verwerkersovereenkomst
3. Tweede Kamer neemt uitvoeringswet AVG aan
4. Interactieve kaart brengt Europese luchtkwaliteit in beeld
5. AVG Verwerkingsbeginselen en grondslagen verwerking

Totaal 884.365
Paginaweergaven in 2018

Vanuit welke plaatsen werd de website bezocht?

1

Kan het publiceren van een bedrijfsnaam in strijd zijn met de AVG? **2.025 x gelezen**

2

Hoe moeten wij als gemeente de DPIA uitvoeren? **1.490 x gelezen**

3

Mag een raamovereenkomst stilzwijgend verlengd worden? **1.332 x gelezen**

46 Praktijkvragen

PRAKTIJKVRAAG

Met de praktijkvragen beantwoordt Europa decentraal praktijkgerichte vragen die vaak gesteld worden, actueel zijn of extra aandacht verdienen. Wekelijks wordt één vraag, geheel geanonimiseerd, uit de praktijk van een provincie, gemeente of waterschap beantwoord en vervolgens via de website en nieuwsbrief de Europese Ster verspreid. In 2018 zijn er 46 praktijkvragen in de Europese Ster gepubliceerd.

Bekijk alle praktijkvragen van 2018 in de EU Dichtbij

EURREST

Gemiddeld tien keer per jaar verschijnt in de Europese Ster en op de website het EUrrest. In de rubriek EUrrest attendeert Europa decentraal decentrale overheden op actuele ontwikkelingen in de Europese jurisprudentie. Het EUrrest legt het betreffende arrest van het Europese Hof van Justitie verder uit en gaat in op de impact ervan voor de dagelijkse praktijk van decentrale overheden.

10 EUrresten gepubliceerd

op de website

Best gelezen EUrresten

1

Inachtneming aanbestedingsbeginselen bij gezondheidszorgdiensten met grensoverschrijdend belang

2

Examenvragen: de reikwijdte van het begrip persoonsgegevens en het recht van inzage

3

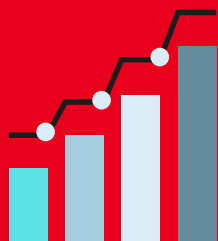
Uber: vervoersdienst of digitaal bemiddelingsplatform

NIEUWSBRIEF

Europa decentraal houdt decentrale overheden wekelijks op de hoogte van de belangrijkste Europese ontwikkelingen via de digitale nieuwsbrief 'de Europese Ster'. Het kenniscentrum verstuurt de Europese Ster sinds 2003 samen met het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) in Brussel. Eind 2017 telde de Ster 6.600 leden. Vanwege de inwerkingtreding van de AVG op 25 mei 2018 hebben we al onze oude abonnees verwijderd en ze gevraagd zich opnieuw aan te melden. De abonneeteller staat inmiddels weer op 1.700.

Ga naar de themadossiers vanaf pagina 21 om erachter te komen welke onderwerpen veel gelezen zijn.

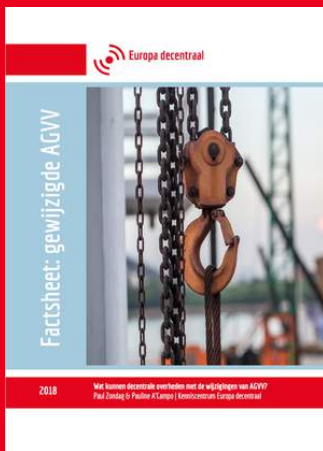
43 nieuwsbrieven verstuurd
1.700 abonnees
23% van lezers klikt door naar artikelen

"De Europese Ster, de gezamenlijke wekelijkse nieuwsbrief, van Europa decentraal en het Huis van de Nederlandse Provincies is voor beide organisaties een belangrijk communicatiemiddel dat door de lezers zeer wordt gewaardeerd. Het HNP hoopt deze goede en effectieve samenwerking in de toekomst onverminderd voort te zetten."

Solange Kamm - Communication Officer HNP

PUBLICATIES

Factsheet: gewijzigde AGVV
In de zomer van 2018 wijzigde de AGVV. In deze factsheet zijn de belangrijkste wijzigingen voor decentrale overheden gebundeld.

Factsheet: Dienstenrichtlijn
Deze factsheet geeft decentrale overheden houvast bij het vaststellen van regelgeving die onder de Dienstenrichtlijn valt in overeenstemming met actuele jurisprudentie.

**Kroniek Praktijkvragen
 2017**

**Jaarverslag &
 Signalenjaarrapportage
 2017**

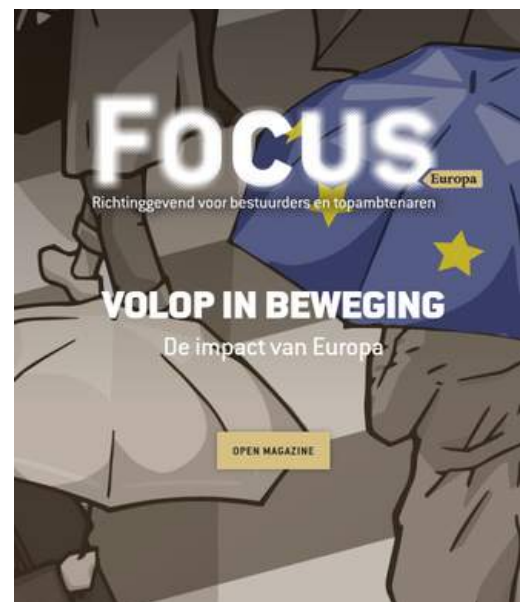

**Halfjaarverslagen gemeenten, provincies en
 waterschappen**

ARTIKELN

Verder verschenen in 2018 onder andere artikelen van en over het kenniscentrum in:

- Tijdschrift voor Staatssteun
- Tijdschrift voor Aanbesteden
- Tijdschrift voor Public Governance, Audit & Control,
- Focus Europa (bijlage van de Staatscourant)
- De Hofvijver
- Platform Overheid
- VNG Magazine
- Het Waterschap
- Gemeente.nu
- Binnenlands Bestuur

SIGNALERINGSLOKET

Soms blijkt Europese regelgeving of beleid in de praktijk lastig of niet uitvoerbaar. Zulke knelpunten ('signalen') kunnen decentrale overheden, ministeries of andere overheidsorganen melden bij het Signaleringsloket van Europa decentraal. Echter, vaak komen dergelijke knelpunten ook naar voren in de vragen die door decentrale overheden via de helpdesk van Europa decentraal zijn ingediend.

De signalen worden jaarlijks gerapporteerd. Niet alleen juridische en beleidsmatige signalen worden geregistreerd, maar ook trends. Zie rapportage voor meer informatie over de signalen.

32 signalen en trends

Waar kan een signaal over gaan?

Naar aanleiding van de Tirkkonen-uitspraak van het Europese Hof van Justitie in 2018 over niet-toepasselijkheid van de Europese aanbestedingsrichtlijnen in gevallen waarin geen selectieprocedure wordt gevolgd, zijn vanuit decentrale overheden signalen afgegeven over de toepassing van de aanbestedingsregelgeving op niet (wettelijk of beleidsmatig) ingevoerde aanbestedingsprocedures. Denk bijvoorbeeld aan het signaal dat niet langer duidelijk is of bij WMO-aanbestedingen het gebruik van het Zeeuws model of bestuurlijk aanbesteden nog wel is toegestaan.

BNC-INPUT

Sinds begin 2017 levert Europa decentraal op verzoek van de koepels en het ministerie van BZK actief input op relevante BNC-stukken (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) vanuit de decentrale uitvoeringspraktijk. Het kenniscentrum kan door haar netwerk en signalerende functie duidelijke feedback uit de ervaringspraktijk van decentrale overheden geven op nieuwe Europese Commissievoorstellen. In 2018 heeft Europa decentraal in 35 gevallen via BZK aangegeven dat input vanuit het kenniscentrum ten behoeve van koepels en/of BZK kon worden geleverd.

BIJEEENKOMSTEN

Ook in 2018 konden decentrale overheden zich laten voorlichten tijdens tientallen bijeenkomsten en presentaties over diverse onderwerpen met betrekking tot Europees recht en beleid. Deze werden door het kenniscentrum georganiseerd of in samenwerking met andere partijen. Ook was Europa decentraal veel aanwezig op evenementen als spreker of om input te leveren.

222 vragen tijdens bijeenkomsten in 2018

8 februari	Kennisdeling bij Vakgroep Sociaal domein PIANOo (meerdere per jaar)
16 februari	Kennisdeling bij uitreiking Actieagenda Beter aanbesteden
22 februari	Presentatie op praktikmiddag en Europabewustzijnbijeenkomst staatssteun in Assen
8 maart	Kennisdeling bij landelijke kennisgroep privacy en AVG
21 maart	Kennisdeling over Dienstenrichtlijn en retail
28 maart	Spreker bij congres VNG Realisatie: Back to the Future over AVG
5 april	Presentatie circulaire economie gemeente Amsterdam
5 april	Kennisdeling bij werkgroep staatssteun INTERREG
26 april	Landelijk overleg Beter aanbesteden
8 mei	Presentatie Taskforce Europese Stad
14 mei	Kennisdeling themasessie stedelijke transformatie: tenderen en partnerkeuze
14 - 15 mei	Kennisdeling in het kader van project ACCOMPLISH
16 mei	Bijdrage rondetafelgesprek Beter aanbesteden Tweede Kamercommissie EZK
17 mei	Presentatie staatssteun waterschappen en provincies in Amersfoort
24 - 25 mei	Bijdrage Urban Agenda for the EU - Partnerschap circulaire economie
29 mei	Verzamelen input knelpunten innovatie-circulair bij MKB met HNP/IPO
29 mei	Spreker bij klantsessie Dutch Deltra Group - AVG voor gemeenten
5 juni	Praktijkraadsvergadering Europa decentraal bij de Provincie Gelderland (meerdere per jaar)
14 juni	Mede-organisator Landelijk Staatssteunnetwerk
26 - 27 juni	VNG Jaarcongres - Verzorgen deelsessie GROS met Gemeente Maastricht en ITEM
28 juni - 3 juli	Verzorgen workshops staatssteun - Regiodagen Gemeentefinanciën 2019
4 - 5 juli	Werkbezoek aan Brussel, onder meer aan HNP, Bureau Brussel en Permanente Vertegenwoordiging
6 september	Presentatie gemeentelijke delegatie naar CvDR / rondleiding VNG-commissies
10 september	Verzorgen MATRA-cursus (aanbesteden)
25 september	Organisatie lunchlezing Mendeltje van Keulen (Brussel via Den Haag) met VNG (team Europa)
2 oktober - 6 november	Presentatie halfjaarrapportage KED gemeenten, provincies aan VNG en IPO
8 - 11 oktober	European Week of Regions and Cities - Netwerken en bijwonen diverse evenementen
11 - 12 oktober	Presentatie betere regelgeving bij IPO Jaarcongres
29 oktober	Kennisdeling werkgroep staatssteun Management Autoriteiten
30 oktober	Presentatie Europabewustzijn staatssteun in Delft
5 november	Actieve deelname expertbijeenkomst inkoop door gemeenten i.h.k.v. het nieuwe inburgeringsstelsel
5 - 6 november	Verzorgen workshop over gebiedsontwikkeling (staatssteun) bij de Juridische 2-Daagse
6 november	Actieve deelname vakberaad Europees recht en Werkgroep AGVV (meerdere per jaar)
8 november	Presentatie Europabewustzijn staatssteun in Westland
12 november	Introduceren kenniscentrum bij VNG teamoverleg Energie
15 november	Toelichting Brexit VNG Commissie Europa en Internationaal
15 november	Presentatie VNG Commissie Europavergadering
21 november	MFK-presentatie Friese Statenleden
22 november	Kennisdeling Juridische Vakgroep aanbesteden PIANOo (meerdere per jaar)
4 december	Deelname High Level Conference Better Regulation BusinessEurope

BUITENLANDSE INTERESSE

Op dit moment is Europa decentraal het enige kenniscentrum op het gebied van Europees recht en beleid voor decentrale overheden binnen de EU. Europa decentraal heeft gemerkt dat er een groeiende belangstelling is voor het concept van het kenniscentrum vanuit andere lidstaten. Het kenniscentrum kreeg in 2018 drie keer bezoek van geïnteresseerde buitenlandse overheidsorganisaties.

BEZOEK NOREN

*"In mei heeft het kenniscentrum een presentatie gegeven over de circulaire economie en milieuwetgeving in de EU aan de afdeling Milieu van de provincie Rogaland Noorwegen. Naast dat het hele enthousiaste mensen zijn, was het heel interessant om te horen welke – vaak compleet andere – uitdagingen bij hen voortkomen uit Europees recht en beleid." **Jos Pees, Adviseur***

BEZOEK ZWEDEN

"In april bezochten twee delegaties uit Zweden het kenniscentrum. Ook enkele leden van de Praktijkraad en de Raad van Toezicht waren hierbij. De eerste delegatie betrof het Department for Internal market van de Zweedse National Board of Trade. In twee uur tijd werden door de Zweedse delegatie en door de delegatie van Europa decentraal relevante kennis, ervaringen en ambities uitgewisseld op het gebied van Europese aanbestedingsregelgeving, Better Regulation, Brexit en de Diensten- en Notificatierichtlijn.

*De tweede delegatie betrof een werkbezoek van het Zweedse Ministry of Enterprise and Innovation. Een van de voornaamste agendapunten betrof het delen van ervaringen van Europa decentraal met staatssteun. Het Zweedse Ministerie wilde zich graag oriënteren op aandachtspunten bij het inrichten van een zogenoemde State aid guidance voor Zweedse gemeenten. Aan de orde kwamen onder meer de organisatie en opzet van het kenniscentrum en de ervaringen met de decentrale praktijk, onder andere op het gebied van staatssteun. Ook is er gesproken over de signalerende functie van het kenniscentrum en de link met de agenda voor betere regelgeving." **Ann-Marie Kühler Senior jurist / plaatsvervangend directeur***

COMMUNICATIE & BEDRIJFSVOERING

De afdeling Communicatie van Europa decentraal stelde in 2018 een vernieuwde communicatiestrategie en bijbehorende communicatieagenda (zowel intern als extern) op. De strategie gaat in op vernieuwing en innovatie, het continue actueel zijn, meegaan in de ICT-ontwikkelingen en nauw aansluiten bij de wensen en behoeften van de doelgroep. Zo heeft de afdeling Communicatie in 2018 een gebruikersonderzoek uitgezet om te onderzoeken wie gebruik maken van de diensten van Europa decentraal en hoe deze gebruikers de diensten van het kenniscentrum beoordelen. Ook op het gebied van interne bedrijfsvoering is het heeft het kenniscentrum een professionaliseringsslag ondergaan. Zo is het kenniscentrum bezig geweest met de implementatie van de AVG en een nieuw tijdschrijfsysteem.

"Hoe kunnen wij als kenniscentrum in Den Haag goed aansluiten op de praktijk van alle medewerkers bij decentrale overheden door het hele land? Deze vraag hebben we onszelf gesteld voor een actualisering van onze communicatiestrategie. Wij vinden het belangrijk om de ultieme service te verlenen als kenniscentrum en daarom praktijkgerichte informatie aan te bieden. We hebben daarom veel contact met de koepels en onze Praktijkraad voor de selectie van onderwerpen en de ontwikkeling van content. Dit jaar hebben we een gebruikersenquête uitgezet en mensen uit onze doelgroep die ons nog niet kenden geïnterviewd om erachter te komen hoe wij deze mensen het beste bij hun dagelijkse werkzaamheden kunnen ondersteunen. Wij denken dat we, door met al deze partijen goed te blijven samenwerken, niet alleen op maat gemaakte informatie kunnen aanbieden, maar ook ons bereik kunnen vergroten." **Esther van der Werf, Communicatieadviseur**

7.8

voor de kwaliteit van
nieuwsbrief de Europese
ster

8.1

voor de kwaliteit van de
geleverde diensten

INTERNE BEDRIJFSVOERING

In 2018 is het kenniscentrum ook aan de slag gegaan met de interne bedrijfsvoering. Zo heeft het kenniscentrum onder andere:

- de (financiële) bedrijfsvoering van het kenniscentrum verder geprofessionaliseerd. Een deel van de financiële administratie wordt momenteel uitbesteed door het kenniscentrum. De juridische bedrijfsvoering doet het kenniscentrum in eigen beheer.
- meer financierings- en verantwoordingskwesties vanuit BZK, VNG, IPO en UvW beantwoord. Waar nodig zijn deze afgestemd met de financiële adviseurs en accountant.
- de AVG geïmplementeerd binnen de eigen organisatie in eigen beheer uitgevoerd.
- een nieuw tijdschrijfsysteem geïmplementeerd, een nieuwe financieel administratie- en factureringssysteem ingevoerd.
- de aanbesteding van de opdracht voor het uitvoeren van een businesscase in 2019 grondig voorbereid.

Bekijk de publicaties en rapportages van het kenniscentrum op pagina 16

BELEIDSTHEMA'S

Basisdienstverlening

AANBESTEDINGEN

In 2018 is het kenniscentrum veel bezig geweest met actuele ontwikkelingen op het gebied van aanbesteden door bijvoorbeeld recente jurisprudentie te vertalen naar de decentrale praktijk. Zo werden in een aantal Europese uitspraken uitzonderingen op de aanbestedingsplicht tegen het licht gehouden. Kenniscentrum Europa decentraal heeft een annotatie geschreven voor Tijdschrift Aanbesteden en Staatssteun bij een uitspraak waarin de Europese rechter heeft verduidelijkt wanneer er sprake is van een bezwarende titel en zodoende van een overheidsopdracht die moet worden aanbesteed. Daarnaast heeft het kenniscentrum aandacht besteed aan de uitspraak Tirkkonen, waarin het open house-model centraal staat. In Nederland is het open house-model populair bij de inkoop van zorg en ondersteuning in het sociaal domein door gemeenten. Anders dan bij een overheidsopdracht is er bij het open house-model geen sprake van selectie van aanbieders en daarom wordt wel gesteld dat er geen aanbestedingsplicht geldt. Om decentrale overheden op de hoogte te stellen van deze ontwikkelingen publiceerde het kenniscentrum ook in 2018 diverse artikelen, Praktijkvragen, werden er presentaties gegeven en diverse bijeenkomsten over aanbesteden bijgewoond.

MEEST BEVRAAGDE ONDERWERPEN

- Geldt er een aanbestedingsplicht, bijvoorbeeld bij publieke en private samenwerking?
- Wanneer is sprake van een wezenlijke wijziging?
- Hoe zit het met de doorlegplicht en zelfrealisatie bij gebiedsontwikkeling?
- Wat is het verschil tussen een werk, levering of dienst?
- Hoe moet worden omgegaan met de samenloop van opdrachten?
- Op welke manier moet het Uniform Europees Aanbestedingsdocument worden ingevuld?
- Wanneer kan er een procedure met mogelijkheden tot onderhandelingen worden toegepast?
- Op welke wijze dient de waardebepaling van een opdracht plaats te vinden (splitsen en opdelen in percelen?)
- Hoe wordt bepaald welke CPV-code moet worden gekozen?
- Wanneer is er sprake van een subsidie, dan wel een overheidsopdracht?
- Wanneer wordt het innovatiepartnerschap toegepast? Voor welke situatie is het Dynamisch Aankoopstelsel (DAS) geschikt?
- Is het proportionaliteitsbeginsel voldoende gewaarborgd?

"Regelmatig ontvangen wij de vraag in onze helpdesk hoe er bij gemengde opdrachten moet worden beoordeeld of er sprake is van een opdracht voor werken, leveringen of diensten. Deze kwestie dient aan de hand van het hoofdvoorwerp van de opdracht te worden bepaald. De intentie en de grootste waarde duiden in principe het hoofdvoorwerp van de opdracht aan. Uit Europese jurisprudentie blijkt echter dat de waarde van de verschillende prestaties slechts één van de criteria is die in aanmerking moet worden genomen. De waarde van de opdracht is dus niet in alle gevallen het doorslaggevende criterium." **Pauline A'Campo, Juridisch adviseur**

BETER AANBESTEDEN

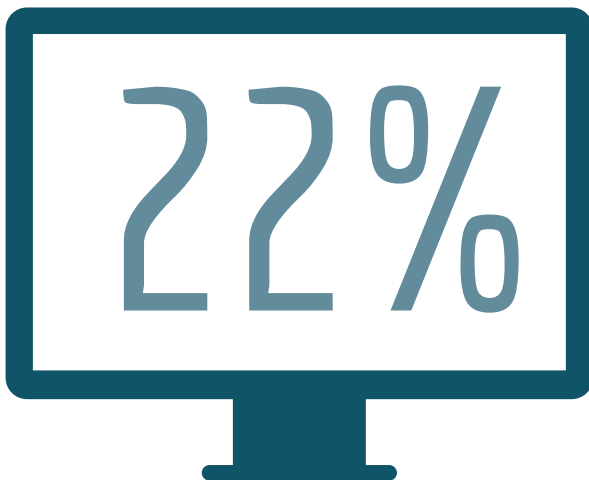
Kenniscentrum Europa decentraal is in samenwerking met Rob Jonkman, regiovertegenwoordiger Noord van het traject Beter Aanbesteden, betrokken geweest bij de totstandkoming van de actieagenda Beter Aanbesteden. Deze actieagenda brengt in kaart hoe publieke organisaties en ondernemers effectiever kunnen omgaan met de verplichtingen bij het inkopen van werken, leveringen of diensten. Aanbestedende diensten en inschrijvende partijen hebben gezamenlijk 31 aanbevelingen en 23 acties opgesteld om succesvoller aan te besteden. Europa decentraal heeft met medewerking van de gemeente Opsterland, VNO-NCW, MKB Nederland en NEVI een evaluatieformulier ontwikkeld om inschrijvers de gelegenheid te bieden de aanbesteding te beoordelen, hetgeen voor zowel ondernemers als aanbestedende diensten zal bijdragen aan betere resultaten. De inzet van Europa decentraal in het Beter Aanbestedingstraject is ook de Tweede Kamer niet ontgaan. Op 16 mei 2018 werd Europa decentraal uitgenodigd om een bijdrage te leveren voor het rondetafelgesprek van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat van de Tweede Kamer.

Bekijk de actieagenda
Beter Aanbesteden

MEEST BEZOCHT OP DE WEBSITE

van de bezoekers in 2018 bezocht pagina's
over aanbestedingen

- Subsidie en aanbesteden
- Langdurige overeenkomsten: verlenen of aanbesteden
- Aanbesteden in het sociaal domein
- ICT en aanbesteden
- Duurzaam aanbesteden
- Aanbesteden en privacyregelgeving
- Innovatie en aanbesteden
- Zelfrealisatie en aanbesteden
- Concessies en openbaar vervoer
- Reikwijdte van het begrip aanbestedende dienst

Project

SOCIAAL DOMEIN

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een ondersteuningsprogramma ingericht voor gemeenten en zorgaanbieders in het kader van de inkoop van zorg en ondersteuning in het sociaal domein. Dit programma is gebaseerd op een uitgebreide knelpuntenanalyse die in de zomer van 2018 is verricht. Europa decentraal heeft in overleg met VWS, BZK en VNG bijgedragen aan de knelpuntenanalyse en de totstandkoming van het actieprogramma en is betrokken bij de uitvoering van de acties. Ook op Europees niveau wordt er aandacht besteed aan de problematiek en wordt er door VWS een poging gedaan om in gesprek te raken met de Europese Commissie.

*"Gemeenten en zorgaanbieders ervaren aanbestedingsprocedures met betrekking tot jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning regelmatig als niet passend en als een administratieve last. Bovendien is er in de praktijk niet of nauwelijks interesse van buitenlandse partijen voor opdrachten in het sociaal domein. Minister Hugo de Jonge (VWS) heeft een ondersteunings-programma opgezet in het kader van inkoop en aanbesteden in het sociaal domein. Kenniscentrum Europa decentraal is hierbij aangesloten en levert VWS ondersteuning om de toepassing van de (Europese) regelgeving te verbeteren. Daarnaast assisteert het kenniscentrum VWS en andere stakeholders bij het zoeken naar mogelijkheden om de problematiek in Brussel aan te kaarten." **Marieke Merkus, Juridisch adviseur***

MEEST BEVRAAGDE ONDERWERPEN

- Procedure voor sociale en andere specifieke diensten
- Open-house model
- Jeugdhulp
- Huishoudelijke hulp
- Privacy in het sociaal domein
- Financiële tekorten gemeenten
- Ondersteuningsprogramma van het Ministerie van VWS "Inkoop en aanbesteden in het sociaal domein"
- Regeldruk
- Afschaffen aanbestedingsplicht
- Wet Banenafpraak

MEEST BEZOCHT OP DE WEBSITE

- Gegevensbescherming en de AVG: privacy in het sociaal domein
- Aanbesteden in het sociaal domein
- Tegemoetkoming voor gemeenten met tekort voor sociaal domein
- Groenlinks en SGP willen aanbestedingsplicht in het sociaal domein afschaffen
- Sociaal beleid

Basisdienstverlening

STAATSSTEUN

In 2018 heeft Europa decentraal wederom veel vragen over staatssteun ontvangen en werd er door decentrale overheden in toenemende mate gebruik gemaakt van staatssteunvrijstellingen. Dit heeft vooral te maken met het toenemende staatssteunbewustzijn, de extra mogelijkheden die AGVV biedt, berichtgeving (in bijvoorbeeld media of vaktijdschriften) en veelal ligt daar een (extern) advies aan ten grondslag. In 2018 heeft het kenniscentrum samen met landsadvocaat Pels Rijcken in Den Haag het Landelijk Staatssteunnetwerk georganiseerd. Adviseurs van het kenniscentrum verzorgden onder andere workshops voor dit evenement waar in totaal ongeveer 200 mensen, afkomstig van decentrale overheden en het bedrijfsleven, aanwezig waren. Ook zijn in 2018 diverse andere presentaties gegeven in het land, zoals bij de Juridische 2-Daagse en de Regiodagen Gemeentefinanciën. Tot slot heeft Europa decentraal een factsheet uitgebracht over de gewijzigde AGVV en een handleiding voor het doen van kennisgevingen.

MEEST BEVRAAGDE ONDERWERPEN

- Toepassingsmogelijkheden staatssteunvrijstellingen (AGVV/LGVV/de-minimis)
- Verlenging steunkaders (plus wijziging vanaf 2020)
- Financiering tussen verschillende bestuursorganen
- Staatssteun in het sociaal domein
- Projecten/cluster in het kader van onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I)
- Revolverend financieren
- Berekenen steunelement bij lening/garantie
- Ruimtelijke ordening (wijziging bestemmingsplannen/onrendabele top)
- De uitgangspunten van vastgoed- of grondtransacties
- Middenhuur en sociale woningbouw
- Evenementen met betrekking tot cultuur en sport
- Beïnvloeding handelsverkeer (lokaal effect)
- Onderwijs/opleidingsstuen
- Energietransitie (bijv. aanleg van warmte), milieu en duurzaamheid

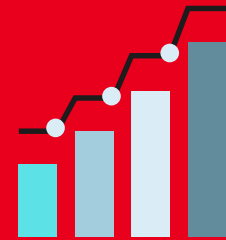
“We zien dat steeds meer decentrale overheden gebruik maken van de vrijstellingsmogelijkheden die de staatssteunregelgeving biedt. Zo gaat 2018 de boeken in als een recordjaar wat betreft het gebruik van de vrijstellingsverordeningen door Nederlandse decentrale overheden.” **Paul Zondag, Adviseur**

TREND

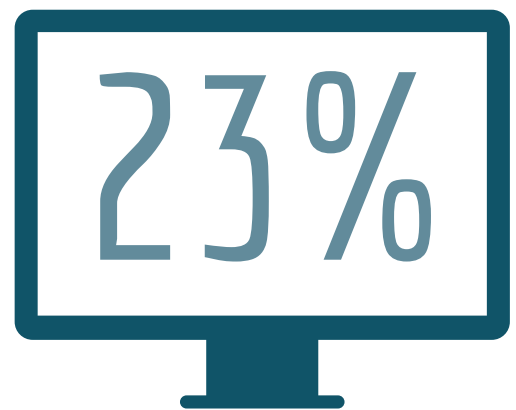
De aard van de vragen wordt complexer en steeds vaker wordt gezocht naar de nieuwe (vrijstellings)mogelijkheden die de staatssteunregels bieden. Ook nieuwe financieringsvormen (in plaats van de klassieke subsidie) krijgen meer aandacht.

De verwachting is dat deze trend ook de komende jaren blijft doorzetten.

MEEST BEZOCHT OP DE WEBSITE

- Voorwaarden de-minimissteun
- Algemene groepsvrijstellingsverordening
- Staatssteun
- Criteria staatssteun
- DAEB en staatssteun
- De-minimissteun
- De-minimis landbouw
- Onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I)
- Vrijstellingen
- Altmark-arrest

van de bezoekers in 2018 bezocht pagina's over staatssteun

FACTSHEET AGVV

De Algemene Groepsvrijstellingsverordening is in de zomer van 2018 gewijzigd bij Verordening (EU) nr. 2017/1084. Deze wijzigingen kunnen gevolgen hebben voor kennisgevingen die decentrale overheden doen onder toepassing van de AGVV. In deze factsheet zijn de belangrijkste wijzigingen voor decentrale overheden gebundeld. Daarnaast is op de website van Europa decentraal een document gepubliceerd waarin alle wijzigingen in de tekst van de verordening zijn opgenomen.

Project

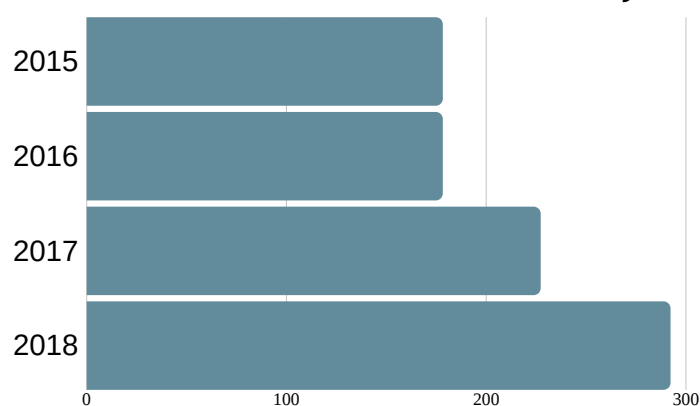
COÖRDINATIEPUNT STAATSSTEUN

Europa decentraal ondersteunt al sinds 2012 het Coördinatiepunt Staatssteun van het ministerie van BZK op het gebied van staatssteunrapportages en -kennisgevingen. Ook in 2018 was er een vermeerdering van kennisgevingen en blijkt er een groeiend staatssteunbewustzijn te zijn bij de decentrale overheden.

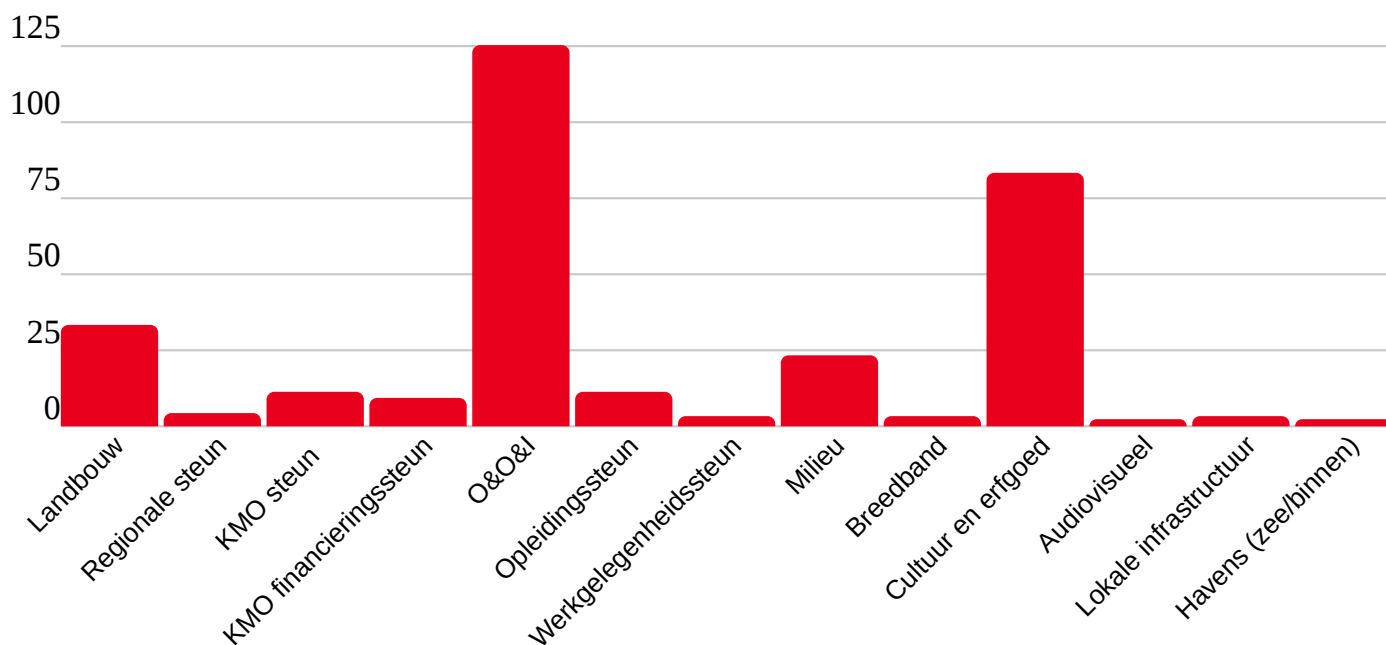
Bekijk de Kennisgevingen-barometer

TOTAAL AANTAL KENNISGEVINGEN PER JAAR

	2017	2018
GEMEENTEN	22	37
PROVINCIES	162	211
WATERSCHAPPEN	42	44

KENNISGEVINGEN PER ONDERWERP

Basisdienstverlening

INFORMATIEMAATSCHAPPIJ & PRIVACY

Op 25 mei 2018 werd de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Europa decentraal heeft vanaf de voorbereiding van de Europese verordening regelmatig over de privacyregelgeving bericht. In de maanden tot mei 2018 zijn in verschillende speciale edities van de nieuwsbrief de Europese Ster nog eens de belangrijkste veranderingen en verplichtingen voor decentrale overheden uitgelicht. Hoe kunnen overheidsorganisaties persoonsgegevens rechtmatig verwerken? Wat betekent zo'n register van verwerkingen, Functionaris Gegevensbescherming of verwerkersovereenkomst precies? Maar ook, hoe moet een decentrale overheid als werkgever met de AVG omgaan?

MEEST BEVRAAGDE ONDERWERPEN

- Wat valt er precies onder een persoonsgegeven?
- Hoe moeten we bij onze overheidsorganisatie omgaan met het verwerken van bedrijfsgegevens, of een woonadres?
- Hoe bepalen we of er in ons geval sprake is van een verwerker of verwerkingsverantwoordelijke?
- Met welke partijen moet onze gemeenschappelijke regeling een verwerkersovereenkomst sluiten?
- Wat is de impact van de Single Digital Gateway-verordening, de ePrivacy-verordening, de richtlijn European Economic Telecom Code en de herziening richtlijn hergebruik overheidsinformatie op decentrale overheden?
- Kan de onderlinge regeling, die tussen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken moet worden gesloten, worden opgenomen in de tekst van de gemeenschappelijke regeling?
- Bestaat er een wettelijke grondslag of grondslag algemeen belang voor deze verwerking?
- Wat voor consequenties heeft het als het onze organisatie niet tijdig lukt de technische veranderingen van een Europese verordening zoals eIDAS of de Single Digital Gateway door te voeren?

"Een belangrijke gebeurtenis in 2018 was het van toepassing worden van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De webcontent en de speciale edities van de nieuwsbrief hierover zijn veel gelezen. Daarnaast worden er steeds meer vragen gesteld over de invloed van nieuwe Europese wetgeving in de decentrale praktijk: bijvoorbeeld ePrivacy, eIDAS, de Digital Single Gateway en de herziening richtlijn hergebruik overheidsinformatie. De komende tijd gaan decentrale overheden aan de slag met het doorvoeren van deze veranderingen. Europa decentraal houdt de doelgroep tijdens dit proces op de hoogte van de belangrijke ontwikkelingen en koppelt onduidelijkheden terug naar de koepels en BZK." **Juliëtte Fredriksz, Juridisch adviseur**

"In 2018 wilden we laten zien dat Europa decentraal ook deskundig en actueel is op het gebied van het thema privacy en de AVG. De decentrale overheden moesten ervan op de hoogte zijn dat we ze ook met dit onderwerp kunnen helpen. Daarom hebben we dit thema een opvallende plek op onze homepage gegeven met een teller tot aan de inwerkingtreding van de AVG, en gaven we meerdere keren een speciale editie van de Europese Ster uit met praktische artikelen, interviews met best practices, praktijkvragen en interviews. In elke editie behandelden we ander AVG-thema, zoals: persoonsgegevens: wat valt daar wel onder en wat niet? Of: wat is precies de rol van een Functionaris Gegevensbescherming binnen decentrale overheidsorganisaties? Deze speciale edities werden erg goed gelezen." **Esther van der Werf, Communicatieadviseur**

MEEST BEZOCHT OP DE WEBSITE

- Gegevensbescherming en de AVG
- Verwerken van persoonsgegevens
- Toestemming
- Rechtmatigheid en transparantie
- Register van de verwerkingsactiviteiten
- Rechten van de betrokkene
- Privacy in het sociaal domein
- Toezicht en sancties
- Verplichtingen verantwoordelijke
- Meldplicht inbreuk persoonsgegevens

van de bezoekers in 2018 bezocht pagina's over Privacy

BEST GELEZEN PRAKTIJKVRAAG VAN 2018

"Kan het publiceren van een bedrijfsnaam in strijd zijn met de AVG?"

"De AVG gaat niet over alle gegevens, maar over persoonsgegevens. Alleen informatie die gelinkt kan worden aan een natuurlijk persoon valt onder de regels van de AVG. Het begrip persoonsgegevens is heel breed. Er valt heel veel onder, maar er zullen altijd grensgevallen blijven bestaan. We krijgen nog steeds vragen over of bepaalde informatie een persoonsgegeven betreft of niet.

Daarnaast krijgen we veel vragen over het doorsturen van persoonsgegevens naar een andere afdeling of andere organisatie en het publiceren van persoonsgegevens. Dit zorgt regelmatig voor lastige dilemma's voor decentrale overheden: zij moeten immers zo openbaar en transparant mogelijk opereren. Hoe kunnen ze dat het beste doen, terwijl ze zich tegelijkertijd aan de regels uit de AVG houden?"

Basisdienstverlening

DIENSTENRICHTLIJN

In 2018 stond de uit 2006 afkomstige Dienstenrichtlijn weer volop in de spotlights door de uitspraak van het Europese Hof van Justitie in de zaak Visser Vastgoed Beleggingen. Ook in Brussel en Den Haag was de richtlijn een actueel onderwerp. In 2018 onderhandelde de Europese wetgever over een voorgestelde verscherping van het toezicht op de naleving van de notificatieplicht. Kenniscentrum Europa decentraal hield decentrale overheden hiervan op de hoogte. In 2018 publiceerde het kenniscentrum een factsheet waarin een overzicht wordt gegeven van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van de Dienstenrichtlijn. Met dit factsheet kunnen decentrale overheden controleren of hun regelgeving onder de Dienstenrichtlijn valt.

MEEST BEVRAAGDE ONDERWERPEN

- Wanneer geldt er een notificatieplicht?
- Hoe kunnen wij ons aansluiten op het IMI-systeem?
- Wat zijn de gevolgen van het arrest Visser Vastgoed Beleggingen voor decentrale overheden?
- Welke gevolgen brengt de Notificatierichtlijn mogelijk met zich mee?
- Welke economische activiteiten kwalificeren als dienst in de zin van de Dienstenrichtlijn?
- Wanneer is er sprake van een schaarse vergunning?
- Op welke voorschriften is de Dienstenrichtlijn van toepassing?

*"Het afgelopen jaar kregen wij niet alleen vragen binnen over welke voorschriften en economische activiteiten onder de Dienstenrichtlijn vallen, maar ook over de voorgenomen aanscherping van de notificatieplicht die daaruit volgt. Decentrale overheden hebben namelijk zowel behoefte aan informatie over geldende Europese wetgeving en de toepassing daarvan als over nieuwe of aangepaste regels waarover in Brussel wordt onderhandeld. Europabewuste overheidsprofessionals houden ook die ontwikkelingen scherp in de gaten. In afstemming met de VNG hebben wij daarom gemeentelijke helpdeskvragen beantwoord over de zogeheten Notificatierichtlijn." **Chris Koedooder, Juridisch adviseur***

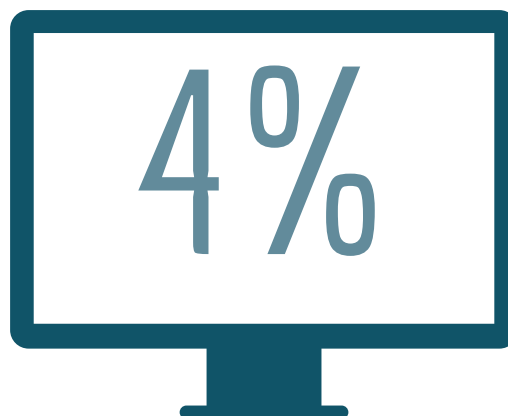
FACTSHEET DIENSTENRICHTLIJN

Via europadecentraal.nl en nieuwsbrief de Europese Ster informeerde Europa decentraal het afgelopen halfjaar uitgebreid over de langverwachte uitspraak van het Europese Hof van Justitie in de zaak Visser Vastgoed Beleggingen. De vraag was of een bestemmingplan van de gemeente Appingedam dat een brancheringsregeling omvat, aan de regels van de Europese Dienstenrichtlijn moet voldoen. Appingedam wilde namelijk – net als veel andere gemeenten – bepaalde niet-volumineuze detailhandel binnen het stadscentrum houden om leegstand te voorkomen. Dit soort juridische vraagstukken zet de uit 2006 afkomstige Dienstenrichtlijn weer volop in de spotlights. Daarom publiceerde Europa decentraal onlangs een nieuw factsheet waarin het belang van uitspraken van de Europese rechter voor de dagelijkse decentrale praktijk wordt benadrukt.

MEEST BEZOCHT OP DE WEBSITE

- Uitspraak EU-Hof over Dienstenrichtlijn in Nederlandse zaken
- Reikwijdte van de Dienstenrichtlijn
- Standpunt advocaat-generaal over de Dienstenrichtlijn
- DAEB en DAB in relatie tot de Dienstenrichtlijn
- De Dienstenrichtlijn en een 'zuiver interne situatie'
- De Dienstenrichtlijn en detailhandel in supermarkten
- Toetsen van voorschriften aan de Dienstenrichtlijn
- Modelverordeningen van de VNG en de Dienstenrichtlijn
- De Dienstenrichtlijn en de Lex Silencio Positivo

van de bezoekers in 2018 bezocht pagina's over de Dienstenrichtlijn

NOTIFICATIERICHTLIJN

De Dienstenrichtlijn is in zowel Brussel als Den Haag een actueel onderwerp. De Europese wetgever buigt zich momenteel namelijk over een voorgestelde verscherping van het toezicht op de naleving van de reeds bestaande notificatieverplichting. Europa decentraal heeft het afgelopen halfjaar regelmatig contact gehad met Team Europa van de VNG over de mogelijke gevolgen van de voorgestelde wetteksten. Ook gemeenten krijgen nu reeds vanuit de gemeenteraad vragen over deze ontwikkelingen en raadplegen Europa decentraal. De beantwoording van helpdeskvragen over de Notificatierichtlijn geschiedt op basis van de openbare stukken, benadrukt het kabinetsstandpunt en wordt afgestemd met Team Europa.

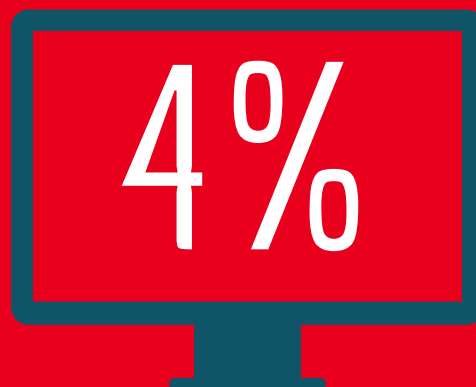
Basisdienstverlening

DUURZAAMHEID, MILIEU EN KLIMAAT

In 2018 besteedde Europa decentraal aandacht aan onder andere de Clean Energy Package, gaf het kenniscentrum presentaties over de circulaire economie door het hele land en werden decentrale overheden geïnformeerd over energiezuinigheidsvereisten voor nieuwe overheidsgebouwen per 1 januari 2019 na de invoering van de BENG-normen. Ook heeft Europa decentraal aandacht besteed aan de betekenis van de gewijzigde kaderrichtlijn afvalstoffen voor gemeentelijk afvalbeheer.

BELANGRIJKE ONDERWERPEN

- Richtlijnconforme interpretatie
- Afval
- Luchtkwaliteit
- EU-actieplan circulaire economie
- Drinkwater
- Omzetting Europese milieuwetgeving
- Circulaire economie
- Klimaat en energie
- Circulair gebruik grondstoffen
- Klimaatadaptatie

van de bezoekers in 2018 bezocht pagina's over duurzaamheid, milieu en klimaat

"Nieuwe overheidsgebouwen die vanaf 2019 gebouwd worden moeten voldoen aan de Europese vereisten voor bijna energieneutrale gebouwen. In een praktijkvraag informeerden we decentrale overheden wat dit gaat betekenen voor de aanvraag van bouwvergunningen voor overheidsgebouwen vanaf 2019."

Matthijs de Meer, Projectmedewerker

Home > De Europese Ster nr. 935 > Aan wat voor energiezuinigheidsvereisten moeten nieuwe overheidsgebouwen voldoen door de invoering van de BENG-normen?

AAN WAT VOOR ENERGIEZUINIGHEIDSVEREISTEN MOETEN NIEUWE OVERHEIDSGEBOUWEN VOLDOEN DOOR DE INVOERING VAN DE BENG-NORMEN?

december 2018

Nieuwe overheidsgebouwen die vanaf 2019 gebouwd worden, moeten voldoen aan de Europese vereisten voor bijna energieneutrale gebouwen. Wat betekent dit voor de aanvraag van bouwvergunningen voor overheidsgebouwen in 2019?

ANTWOORD IN HET KORT

Vanaf 1 januari 2019 moeten bouwvergunningaanvragen voor nieuwe overheidsgebouwen voldoen aan de eisen voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG). Deze verplichting komt voort uit de Europese richtlijn Energieprestaties gebouwen (richtlijn 2010/31/EU). De nieuwe BENG-eisen zien toe op energiezuinigheidsvereisten voor nieuwbouw op drie verschillende terreinen: energiebehoefte, primair fossiel energiegebruik en aandeel hernieuwbare energie. Deze nieuwe eisen zullen leiden tot een strenger toetsingskader in vergelijking met de toets van de Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC).

Projecten

MILIEUVERKENNER & URBAN AGENDA

Ook heeft kenniscentrum Europa decentraal in 2018 twee losse projecten op het gebied van duurzaamheid, klimaat en milieu gedaan. Zo heeft het kenniscentrum in opdracht van HNP de MiliEUverkenner vernieuwd en verbeterd. In opdracht van het EU Urban Agenda partnerschap Circulaire Economie is het kenniscentrum bezig geweest met Europese regelgeving.

MILIEUVERKENNER

De MiliEUverkenner van het IPO en Europa decentraal biedt een overzicht van relevante Europese wet- en regelgeving uit het werkprogramma van de Europese Commissie. Met behulp van de MiliEUverkenner kunnen provincies de ontwikkelingen op de dossiers energie en klimaat, gemeenschappelijk landbouwbeleid, water en regionaal beleid volgen. In 2018 is de MiliEUverkenner in een nieuw jasje gestoken.

STATE OF THE ENERGY UNION REPORT

De energie-unie is een lange termijnstrategie waarmee de Europese Unie een gemeenschappelijke markt wil creëren voor energie, vergelijkbaar met die voor meer traditionele goederen. Jaarlijks rapporteert de Europese Commissie over de stand van de energie-unie. Naar verwachting wordt het vierde rapport begin 2019 gepubliceerd.

Wat zijn de laatste ontwikkelingen?

- 24-11-2017: [lees de rapport](#) over de stand van de energie-unie gepubliceerd

Waar ziet het rapport op toe?

Begin 2019 presenteert de Commissie het vierde rapport over de Energie Unie. Naar verwachting zal de Commissie rapporteren over de stappen die zijn gemaakt sinds het vorige rapport. Hierbij zal focus liggen op de voortgang van het Clean Energy Package waarvan de Commissie hoopt dat alle acht onderdelen hiervan begin 2019 zijn gepubliceerd.

Eind 2017 is het derde rapport verschenen. In dit rapport zegt de Commissie dat het bijna alle energievoorwaarden heeft gepubliceerd om de Energie-Unie te vervullen. Verder bericht de Commissie over het gebruik van hernieuwbare energie, de uitstoot van broeikasgassen en het totale energiegebruik. De Commissie merkt op dat terwijl de uitstoot van broeikasgassen was gedaald, de transportsector wel een stijging liet zien van de uitstoot van deze gassen.

Wat is de relevantie voor Nederland en provincies?

Het derde rapport van de Commissie bevat geen nieuwe wetgevingvoorstellen waardoor de relevantie voor Nederland beperkt is. De Commissie vraagt in het rapport wel om de inzet van de lidstaten om de gestelde doelen voor 2020 en 2030 te behalen. De verwachting is dat het aankomende rapport van een vergelijkbare strekking is.

URBAN AGENDA PARTNERSHIPS

Europa decentraal verrichtte ook werkzaamheden in opdracht van onder meer het EU Urban Agenda partnerschap Circulaire economie. Zo identificeerde het kenniscentrum met name knelpunten rondom het Europese wetgevingsproces betreffende circulaire economie.

"In 2018 hebben wij het Urban Agenda partnerschap Circulaire economie ondersteund bij het uitvoeren van een aantal regelgevingsacties uit hun actieplan. Het is heel bijzonder om betrokken te zijn bij zo'n innovatief Europees samenwerkingsverband waarin lokale, regionale, nationale en Europese overheden en andere belanghebbenden zo constructief samenwerken." **Jos Pees, Adviseur**

Basisdienstverlening

BETERE REGELGEVING

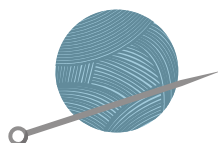
Met de agenda voor betere regelgeving zet de Europese Commissie in op het bevorderen van de efficiëntie van zowel bestaande als nieuwe Europese wet- en regelgeving. Om betere resultaten te bereiken wil de Commissie daarnaast belanghebbenden zoals overheidsinstanties meer betrekken bij het wetgevingsproces. Ook in 2018 heeft Europa decentraal zich ingezet om voor decentrale overheden de mogelijkheden en kansen inzichtelijk te maken om knelpunten en administratieve lasten die zij ondervinden als gevolg van Europese regels bij de Europese Commissie aan te kaarten.

PROVINCIES VOOR BETERE REGELGEVING

In januari 2018 werd de gezamenlijk opgestelde flyer "Provincies op weg naar betere EU-regelgeving" gepresenteerd aan Frans Timmermans. Deze flyer is een samenwerking van Europa decentraal en het HNP en ondersteunt provincies in het proces naar betere EU-regelgeving. Daarnaast is tijdens het IPO Jaarcongres de brochure 'Nederlandse provincies voor betere EU-regelgeving' gepresenteerd waaraan het kenniscentrum ook heeft meegewerkt.

"Uiteindelijk wordt het een knot wol waar we met z'n allen in verstrikt raken. Er wordt nog te weinig gekeken naar hoe een nieuwe regel zich verhoudt tot andere regelgeving. De medewerkers binnen de Europese Commissie moeten veel meer bij elkaar over de schutting kijken. Dat zie ik overigens niet alleen op Europees niveau, maar ook op nationaal niveau."

Fenna Pols in Focus Europa
Lof voor Timmermans - minder regeldruk uit Brussel

Project

BRIGHT

Kenniscentrum Europa decentraal heeft voor de Partnerschappen van de EU Urban Agenda met financiering van het ministerie van BZK de BRIGHT-tool ontwikkeld. Deze tool biedt overheden de kennis en vaardigheden die zij nodig hebben om knelpunten in Europese regelgeving bij de Europese Commissie onder de aandacht te brengen en hier oplossingen voor te bieden. De BRIGHT-tool bestaat onder meer uit een e-learningmodule en quickscan waarin overheden de knelpunten kunnen analyseren en identificeren op welke momenten de knelpunten het beste kunnen worden ingebracht.

E-learning tool

Quickscan

Better Regulation Roadmap

"We hebben de Better Regulation Insight Tool (BRIGHT) ontwikkeld met financiering van het ministerie van BZK. Deze tool is ontwikkeld om de stedelijke partnerschappen van de EU Urban Agenda te helpen bij het inventariseren en het succesvol onder de aandacht brengen van knelpunten op het gebied van Europese wet- en regelgeving. De tool bouwt mede voort op de kennis en ervaring van Europa decentraal over het EU-beleidsprogramma Betere Regelgeving Agenda." **David Schutrups, Adviseur**

Basisdienstverlening

BREXIT

Het Verenigd Koninkrijk heeft aangegeven de Europese Unie te willen verlaten. Hoe deze uittreding precies gaat verlopen is nog niet bekend. Dat dit gevolgen zal hebben staat echter vast, ook voor de decentrale overheden. Kenniscentrum Europa decentraal informeert decentrale overheden over Brexit op het Brexit-loket.

POPULAIRE ONDERWERPEN

- Dataopslag in het Verenigd Koninkrijk en de AVG
- Brexit-onderhandelingen: stand van zaken
- Gevolgen Brexit op handel tussen VK en EU
- Handelsbelemmeringen voor Nederland
- Nederlandse visie op Brexit
- Scenario's na uittreding
- Kansen en risico's voor de regionale en lokale economie
- Uittredingsovereenkomst en vrijhandelsakkoord
- Betekenis Brexit voor zetels Europees Parlement
- Britse standpunten ten aanzien van handelsrelatie

BREXIT-LOKET

voor decentrale overheden

Kenniscentrum Europa decentraal is aangewezen door het ministerie van BZK als het informatiepunt voor decentrale overheden over Brexit. In 2018 is het Brexit-loket aangepast en opnieuw ingericht. Op het Brexit-loket kunnen decentrale overheden vragen stellen over Brexit. Daarnaast zijn er nieuwsberichten, praktijkvoorbeelden en vragen en antwoorden over Brexit te vinden op het loket. Een voorbeeld van een praktijkvraag is: Dataopslag in het Verenigd Koninkrijk, hoe zit dat met de AVG na de Brexit?

*"Bij een zogenaamde no-deal Brexit zal dataopslag en de verwerking van persoonsgegevens onder een strenger regime van de Algemene Verordening Gegevensbescherming vallen (de AVG). Het is daarom voor decentrale overheden raadzaam om rekening te houden met dit no-deal-scenario. Decentrale overheden kunnen dit bijvoorbeeld doen door in kaart te brengen of er persoonsgegevens door de organisatie worden opgeslagen in het VK. Wanneer dit het geval is kan de organisatie een plan maken om te blijven voldoen aan de AVG bij een no-deal-Brexit." **David Schutrups, Adviseur***

Project

BREXIT IMPACT SCAN

Kenniscentrum Europa decentraal heeft in opdracht van het Ministerie van BZK de Brexit Impact Scan voor overheden ontwikkeld. Hiermee kunnen decentrale overheden eenvoudig inventariseren waar hun organisatie mogelijk geraakt zou kunnen worden door de Brexit. Deze impactscan werd gelanceerd op 13 december 2018.

BREXIT IMPACT SCAN voor overheden

WAAR RAAKT DE BREXIT UW ORGANISATIE?

Interne
bedrijfsvoering

Lokale en
regionale
economie

Internationale
samenwerking

Burgers

"De Brexit kan impact hebben op een project in samenwerking met VK-partners dat door de EU wordt gefinancierd. Bij een no-deal Brexit kan deze samenwerking in het gedrang komen. Het is raadzaam om in dit soort projecten rekening te houden met zowel een Brexit mét terugtrekkingsakkoord als een Brexit zonder terugtrekkingsakkoord en daarvoor passende maatregelen te treffen." **Fabian Wondergem,**
Projectmedewerker

Kenniscentrum Europa decentraal

Nassaulaan 12

Postbus 30435

2500 GK Den Haag

t 070 - 338 1090

e info@europadecentraal.nl

i www.europadecentraal.nl

@EUdecentraal

company/kenniscentrum-europa-decentraal